

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Філіна Сергія Сергійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої, абзацу першого частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України

К и ї в
15 жовтня 2025 року
№ 186-2(I)/2025

Справа № 3-59/2025(119/25)

Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України у складі:

Гришук Оксани Вікторівни – головуючого, доповідача,
Барабаша Юрія Григоровича,
Совгирі Ольги Володимирівни,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Філіна Сергія Сергійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої, абзацу першого частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України.

Заслухавши суддю-доповідача Гришук О.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Філін С.С. звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням визнати такими, що не відповідають третьому реченню частини другої статті 3,

статті 21, частині першій статті 55, частині першій статті 124, окремому припису пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України (є неконституційними), частина перша, абзац перший частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України (далі – Кодекс) у частині обмеження апеляційного оскарження ухвал суду про зупинення судового провадження або відмову у його поновленні у кримінальних справах у зв'язку із призовом обвинуваченого на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

Відповідно до частини першої та абзацу першого частини другої статті 392 Кодексу:

„1. В апеляційному порядку можуть бути оскаржені судові рішення, які були ухвалені судами першої інстанції і не набрали законної сили, а саме:

- 1) вироки, крім випадків, передбачених статтею 394 цього Кодексу;
- 2) ухвали про застосування чи відмову у застосуванні примусових заходів медичного або виховного характеру;

- 3) інші ухвали у випадках, передбачених цим Кодексом.

2. Ухвали, постановлені під час судового провадження в суді першої інстанції до ухвалення судових рішень, передбачених частиною першою цієї статті, окремому оскарженню не підлягають, крім випадків, визначених цим Кодексом. Заперечення проти таких ухвал можуть бути включені до апеляційної скарги на судові рішення, передбачене частиною першою цієї статті“.

Автор клопотання вважає, що відсутність в оспорюваних приписах Кодексу можливості оскаржувати ухвали про зупинення судового провадження або про відмову у його поновленні у кримінальних справах у разі призову обвинуваченого на військову службу під час мобілізації, на особливий період, постановлені під час судового провадження у суді першої інстанції до ухвалення судових рішень, передбачених частиною першою статті 392 Кодексу, призводить до порушення його конституційних прав, установлених пунктом 7 частини другої статті 129 та частиною першою статті 55 Конституції України, оскільки зупинення розгляду справи може призвести до уникнення обвинуваченим покарання у зв'язку із закінченням строків давності для притягнення до

кримінальної відповідальності, передбачених статтею 49 Кримінального кодексу України.

Обґрунтовуючи неконституційність оспорюваних приписів Кодексу, Філін С.С. посилається на окремі приписи Конституції України, Кодекс, Кримінальний кодекс України, Закон України „Про військовий обов’язок і військову службу“, рішення Конституційного Суду України, а також на рішення судів у своїй справі.

2. З аналізу конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

У провадженні Вишгородського районного суду Київської області перебуває кримінальне провадження за обвинуваченням Потемка М.В. у вчиненні ним кримінального правопорушення, передбаченого частиною першою статті 122 Кримінального кодексу України.

Потерпілою особою у вказаному кримінальному провадженні є Філін С.С. На адресу суду 3 серпня 2022 року надійшло клопотання Потемка М.В. про зупинення кримінального провадження у його справі у зв’язку тим, що він перебуває на військовій службі. Вишгородський районний суд Київської області ухвалою від 22 серпня 2023 року встановив, що обвинувачений прийнятий на військову службу 26 липня 2023 року, і суд дійшов висновку, що без участі обвинуваченого розгляд справи проводити неможливо та зупинив судові провадження у справі до звільнення Потемка М.В. з військової служби.

Адвокат Філіна С.С. оскаржив ухвалу суду першої інстанції від 22 серпня 2023 року до Київського апеляційного суду, який ухвалою від 20 жовтня 2023 року відмовив у відкритті апеляційного провадження до звільнення обвинуваченого з військової служби, а також зазначив, що апеляційна скарга подана на судові рішення, яке не підлягає апеляційному оскарженню.

Представник потерпілого, адвокат Тімашов А.С., 25 грудня 2024 року звернувся до Вишгородського районного суду Київської області з клопотанням про поновлення розгляду провадження у справі, обґрунтовуючи його тим, що

обвинувачений Потемко М.В. проходить службу на посаді солдата резерву 34-ої запасної роти у місті Києві, участі у бойових діях не бере та може відвідувати судові засідання або брати участь у них у режимі відеоконференції.

Вишгородський районний суд Київської області ухвалою від 26 грудня 2024 року відмовив адвокату Тімашову А.С. у задоволенні вказаного клопотання, зазначивши, що діючим законодавством не передбачено увільнення військовослужбовця, який проходить військову службу, для участі у кримінальному провадженні та для забезпечення явки такого військовослужбовця у судове засідання, зокрема направлення судової повістки до військової частини. Перебування обвинуваченого на військовій службі є підставою для зупинення провадження у справі, яке є тимчасовою перервою у здійсненні провадження судом, що зумовлено однією із визначених у статті 335 Кодексу обставин, після усунення яких судове провадження буде продовжено. Тобто рішення про зупинення судового провадження не перешкоджає подальшому кримінальному провадженню, а лише відтермінує його у часі.

Не погоджуючись із таким рішенням суду першої інстанції, адвокат Тімашов А.С. оскаржив його до Київського апеляційного суду, який ухвалою від 17 січня 2025 року відмовив у відкритті провадження у справі, мотивуючи це тим, що чинні приписи Кодексу не передбачають оскарження такої ухвали в апеляційному порядку.

Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного кримінального суду ухвалою від 24 лютого 2025 року відмовив у відкритті касаційного провадження у справі за касаційною скаргою представника Філіна С.С., посилаючись, зокрема, на частину першу статті 392 Кодексу. Суд касаційної інстанції зазначив, що фактично у касаційній скарзі оскаржуються ухвали суду першої інстанції від 22 серпня 2023 року та від 26 грудня 2024 року, які відповідно до статті 424 Кодексу не є предметом перегляду суду касаційної інстанції, та вказав, що немає підстав вважати рішення суду апеляційної інстанції таким, що суперечить нормам процесуального права щодо законності, обґрунтованості та вмотивованості судового рішення.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга є прийнятною за умов її відповідності вимогам, визначеним статтями 55, 56 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

3.1. Предметом конституційної скарги може бути лише той закон (його окремі приписи), який був застосований в остаточному судовому рішенні у справі Філіна С.С.

Остаточним судовим рішенням у справі Філіна С.С. є ухвала Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного кримінального суду від 24 лютого 2025 року, в якій суд касаційної інстанції безпосередньо застосував частину першу статті 392 Кодексу та не застосовував абзац перший частини другої цієї статті Кодексу.

Отже, в цій частині конституційного провадження Філін С.С. не є належним суб'єктом права на конституційну скаргу в розумінні вимог частини першої статті 56 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 1 статті 62 цього закону – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб'єктом.

3.2. Конституційний Суд України неодноразово висловлював юридичну позицію, за якою цитування приписів Конституції України, наведення змісту положень законів, посилення на рішення Конституційного Суду України без аргументації невідповідності Конституції України оспорюваних положень закону не є обґрунтуванням тверджень щодо їх неконституційності (ухвали Великої палати Конституційного Суду України від 21 грудня 2017 року № 13-у/2017, від 24 травня 2018 року № 23-у/2018, від 24 травня 2018 року № 24-у/2018, від 31 травня 2018 року № 27-у/2018, від 7 червня 2018 року № 34-у/2018).

Філін С.С. зазначає, що частина перша статті 392 Кодексу не відповідає вимогам пункту 8 частини другої статті 129 Конституції України, згідно з яким однією із основних засад судочинства є забезпечення права на апеляційний перегляд справи. Проте конституційним приписом встановлено право на перегляд в апеляційному порядку справи, розгляд якої вже завершив суд першої інстанції, ухваливши відповідне судове рішення по суті, а не окрему процесуальну ухвалу, якою справу не вирішено. Конституція України не гарантує особі право на апеляційне оскарження усіх без винятку судових рішень судів першої інстанції, а у справі Філіна С.С. йдеться саме про судове рішення, яке не вирішує справу по суті і не підлягає окремому оскарженню. Отже, автор клопотання фактично висловлює незгоду із законодавчим регулюванням порядку апеляційного і касаційного оскарження судових рішень та поширенням такого регулювання на правовідносини, учасником яких він є. Твердження Філіна С.С., викладені в конституційній скарзі, фактично зводяться до його незгоди із судовими рішеннями у справі.

Отже, Філін С.С. не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 50, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Першого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Філіна Сергія Сергійовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) частини першої статті 392 Кримінального процесуального кодексу на підставі пункту 1 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – звернення до Конституційного Суду України неналежним суб’єктом; абзацу першого частини другої статті 392 Кримінального процесуального кодексу України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ПЕРШОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**